

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยและพัฒนาศักยภาพภาคการเกษตรของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ อย่างสร้างสรรค์ เพื่อการแข่งขันในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพของชุมชนเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อวิจัยและพัฒนา ศักยภาพภาคการเกษตรของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ อย่างสร้างสรรค์ เพื่อการแข่งขันในประชาคม เศรษฐกิจอาเซียน บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้ง 11 ประเด็น มีวิธีการวิจัย ประกอบ ไปด้วย ประชากรและตัวอย่าง ข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล กรอบแนวคิด ของการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลและการอภิปรายผล มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ประชากรและตัวอย่าง

3.1.1 ขั้นตอนที่ 1 กำหนดตัวอย่างในจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีความต้องการเข้าร่วมโครงการ ใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified sampling) จากอำเภอต่าง ๆ ที่สนใจจะเข้าร่วมโครงการทั้งหมด 25 อำเภอ 207 ตำบล ในจังหวัดเชียงใหม่

3.1.2 ขั้นตอนที่ 2 กำหนดตัวอย่าง โดยวิธีสุ่มแบบเจาะจงตามวัตถุประสงค์ (purposive sampling) มีผู้ตอบรับเข้าร่วมโครงการและชุมชนมีความพร้อม ทั้งหมด 32 ตำบล และคิดให้เหลือ เพียง 17 ตำบล 20 ชุมชน ที่มีศักยภาพที่สามารถแข่งขันในประชาคมอาเซียนได้ ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 รายชื่อกลุ่มเกษตรกรที่มีศักยภาพที่สามารถแข่งขันในประชาคมอาเซียนได้

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	กลุ่มเกษตรกร
1	สารภี	ทต.ชมภู	กลุ่มชุมชนประมงครบวงจรท้องถิ่นตำบล ชมภู
2	สารภี	ทต.ชมภู	กลุ่มเกษตรกรลำไยจัมโบ้
3	สารภี	ทต.หนองแฝก	กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ ผู้ปลูกลำไย
4	หางดง	ทต.น้ำแพร่พัฒนา	กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์
5	หางดง	ทต.แม่ท่าช้าง	เกษตรกรผู้ปลูกเมล่อนอินทรีย์

ที่มา: จากการวิจัย

ตารางที่ 3.1 รายชื่อกลุ่มเกษตรกรที่มีศักยภาพที่สามารถแข่งขันในประชาคมอาเซียนได้ (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	กลุ่มเกษตรกร
6	แม่ออน	อบต.แม่ทา	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแม่ทาออร์แกนิก
7	แมริม	อบต.ห้วยทราย	เกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์
8	สันทราย	ทต.สันป่าเป้า	กลุ่มเกษตรกรปลูกผักปลอดสารพิษ
9	สันทราย	ทต.หนองหาร	เกษตรกรผู้ปลูกผักไฮโดรโปนิกส์
10	สันกำแพง	ทต.ออนใต้	กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว
11	สันป่าตอง	อบต.ท่าวังพร้าว	กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกลำไยตำบลท่าวังพร้าว
12	สันป่าตอง	อบต.น้ำบ่อหลวง	กลุ่มเกษตรกรปลูกลำไยปลอดภัย
13	สันป่าตอง	อบต.น้ำบ่อหลวง	เกษตรกรผู้ปลูกหอมหัวใหญ่
14	สันป่าตอง	อบต.บ้านกลาง	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผลผลิตเกษตร บ้านสันกอเกิด
15	สันป่าตอง	ทต.ยูหว้า	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตเห็ดกึ่งแผลหลวง (P.I. ฟาร์ม)
16	สันป่าตอง	ทต.บ้านแม่	กลุ่มเกษตรกรปลูกข้าวอินทรีย์
17	พร้าว	อบต.น้ำแพร่	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์ดอกคำ
18	แม่อาข	อบต.บ้านหลวง	เกษตรกรผู้ปลูกเสาวรสอินทรีย์
19	แม่อาข	อบต.บ้านหลวง	กลุ่มเกษตรกรป้อน้ำมันลาหู่โฮมสเตย์
20	แม่วาง	อบต.บ้านกาด	กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ปลูกผักบ้านกาด (หอมหัวใหญ่)

ที่มา: จากการวิจัย

3.2 ข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 ประเภทของข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการสำรวจ สอบถามและสัมภาษณ์ในพื้นที่ 25 อำเภอ 32 ชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ และศึกษาทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว 4 (เชียงใหม่-ห้วยทราย) (2) ด้านสากลภูดู (Phu Doo International Point of Entry) (3) จุดผ่านแดน

ถาวรบ้านห้วยโก๋น (4) ด้านพรมแดนแม่สอด (แม่สอด-เมียวดี) และ (5) ด้านแม่สาย-ท่าจี่หลัก จังหวัดเชียงราย มีรายละเอียดดังนี้

2) ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ เอกสาร งานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาศักยภาพชุมชนเกษตร ในจังหวัดเชียงใหม่ การวิจัยและพัฒนาศักยภาพภาคการเกษตรของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ให้มี ศักยภาพการแข่งขันในอาเซียนอย่างสร้างสรรค์ บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการ เสนอยุทธศาสตร์ในการพัฒนาศักยภาพภาคการเกษตรชุมชน จังหวัดเชียงใหม่

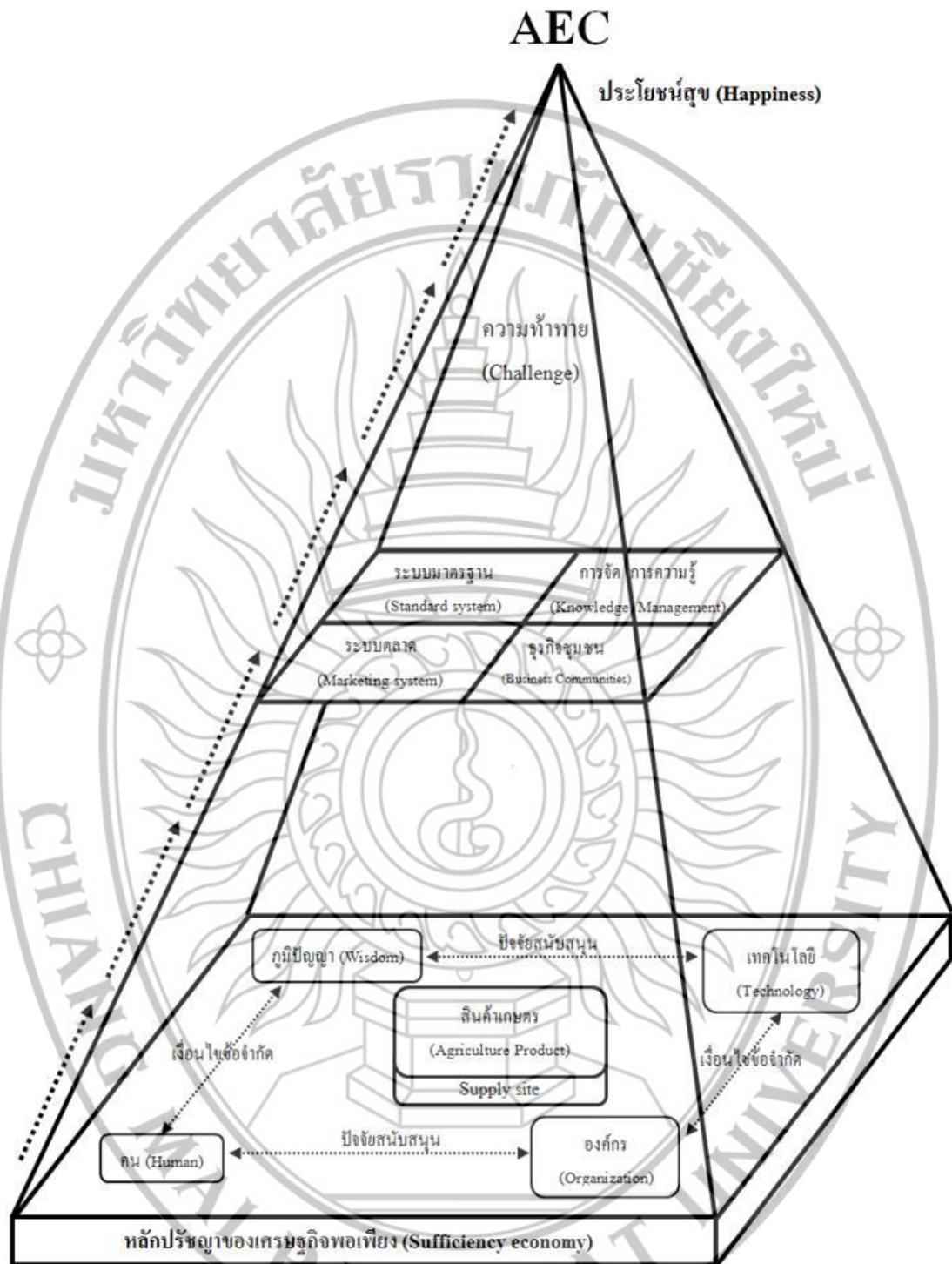
3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) แบบฟอร์มแสดงความประสงค์เข้าร่วมโครงการ
- 2) แบบฟอร์มเพื่อประเมินคัดกรองผู้เข้าร่วมโครงการ
- 3) แบบฟอร์มวิเคราะห์และประเมินผลในส่วนของผลผลิตใช้แบบสำรวจ

Diamond Model ของ Michael E. Porter (1990)

3.3 กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยเพื่อพัฒนาการตลาดสินค้าเกษตรของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ให้มีศักยภาพการแข่งขันในอาเซียน มีกรอบทฤษฎีชุดโครงการ (R&D AGGIE for AEC) ดังภาพที่ 3.1 กรอบ แนวคิดชุดโครงการวิจัย ดังภาพที่ 3.2 และแผนงานชุดโครงการวิจัย ดังภาพที่ 3.3 ดังนี้

ภาพที่ 3.1 กรอบทฤษฎีชุดโครงการ

จากภาพที่ 3.1 แสดงกรอบทฤษฎีชุดโครงการ “การวิจัยและพัฒนาศักยภาพภาคการเกษตรของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ อย่างสร้างสรรค์เพื่อการแข่งขันในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (R&D AGGIE for AEC)” โดยการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency economy) เป็นพื้นฐานของการพัฒนาในทุกกระบวนการของโครงการฯ โดยเริ่มจากแนวคิดการพัฒนาคน (Human) ซึ่งเป็นปัจจัยในการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาองค์กร (Organization) และเป็นเงื่อนไขข้อจำกัดให้เกิดการต่อยอดภูมิปัญญา (Wisdom) อีกทั้งการพัฒนาองค์กร (Organization) ยังถือเป็นเงื่อนไขข้อจำกัดให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยี (Technology) ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอีกด้วย นอกจากนี้แล้วการต่อยอดภูมิปัญญา (Wisdom) ยังเป็นปัจจัยในการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยี (Technology) ที่สำคัญ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็นทั้งปัจจัยสนับสนุนและเงื่อนไขข้อจำกัดในการพัฒนาสินค้าเกษตร (Agriculture Product) ให้ยั่งยืนต่อไป แต่อย่างไรก็ตามการพัฒนาสินค้าเกษตร (Agriculture Product) และภาคการเกษตรของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ควรมีปัจจัย 4 ด้าน ที่เสริมหนุนและควบคู่กันไปนั่นคือ ระบบมาตรฐาน (Standard system) ระบบตลาด (Marketing system) ความเป็นมาตรฐานของธุรกิจชุมชน (Business Communities) และการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ซึ่งเป็นความท้าทาย (Challenge) ของภาคการเกษตรของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ที่จะพัฒนาตนเองไปสู่การแข่งขันในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ ทั้งนี้กรอบแนวคิดของการวิจัยอาศัยแนวความคิดการทำนายสู่ความเป็นเลิศตามแบบจำลอง Diamond Model และฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีปัจจัยส่งเสริมและท้าทายสู่ความเป็นเลิศ ดังนี้

1) ปัจจัยในการดำเนินงาน (Factor condition)

ปัจจัยในการดำเนินงาน หมายถึงสิ่งที่มีความจำเป็นที่จะต้องใส่เข้าไปเพื่อให้สามารถแข่งขันกับผู้อื่นได้ จำนวน 5 ด้าน

1.1) ทรัพยากรมนุษย์ (Human resources) ประกอบไปด้วย

- (1) แรงงาน
- (2) ทักษะ ความชำนาญต่าง ๆ ของทรัพยากรมนุษย์
- (3) ต้นทุนแรงงาน
- (4) รวมถึงต้นทุนในด้านการจัดการ

1.2) ทรัพยากรทางกายภาพของชุมชน (Physical resources) ประกอบไปด้วย

- (1) คุณภาพของที่ดิน
- (2) แหล่งน้ำ

(3) สภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ และที่ตั้งของประเทศ

1.3) ทรัพยากรด้านความรู้ (Knowledge resources)

1.4) แหล่งเงินทุนต่าง ๆ (Capital resources)

1.5) โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure resources)

(1) ระบบขนส่ง

(2) ระบบสื่อสาร

(3) ระบบสาธารณสุข

(4) คุณภาพชีวิตประชาชน

(5) สถานที่ทำงานและที่อยู่อาศัย

2) เงื่อนไขด้านความต้องการของตลาด (Demand condition)

2.1) ลักษณะความต้องการของผู้ซื้อในชุมชน/ประเทศ (Home demand composition)

(1) โครงสร้างของสัดส่วนความต้องการสินค้า (Segment structure of demand)

(2) ความต้องการของผู้ซื้อ มาตรฐาน และคุณภาพของสินค้า (Sophisticated and demand buyers)

(3) การคาดการณ์ล่วงหน้าของผู้ซื้อ (Anticipatory buyer needs)

2.2) ขนาดความต้องการและรูปแบบของการเติบโต (Demand size and pattern of growth)

(1) ความต้องการในชุมชน/ประเทศ (Size of home demand)

(2) จำนวนของผู้บริโภค/ลูกค้า ที่มีความเป็นตัวของตัวเอง (Number of independent buyers)

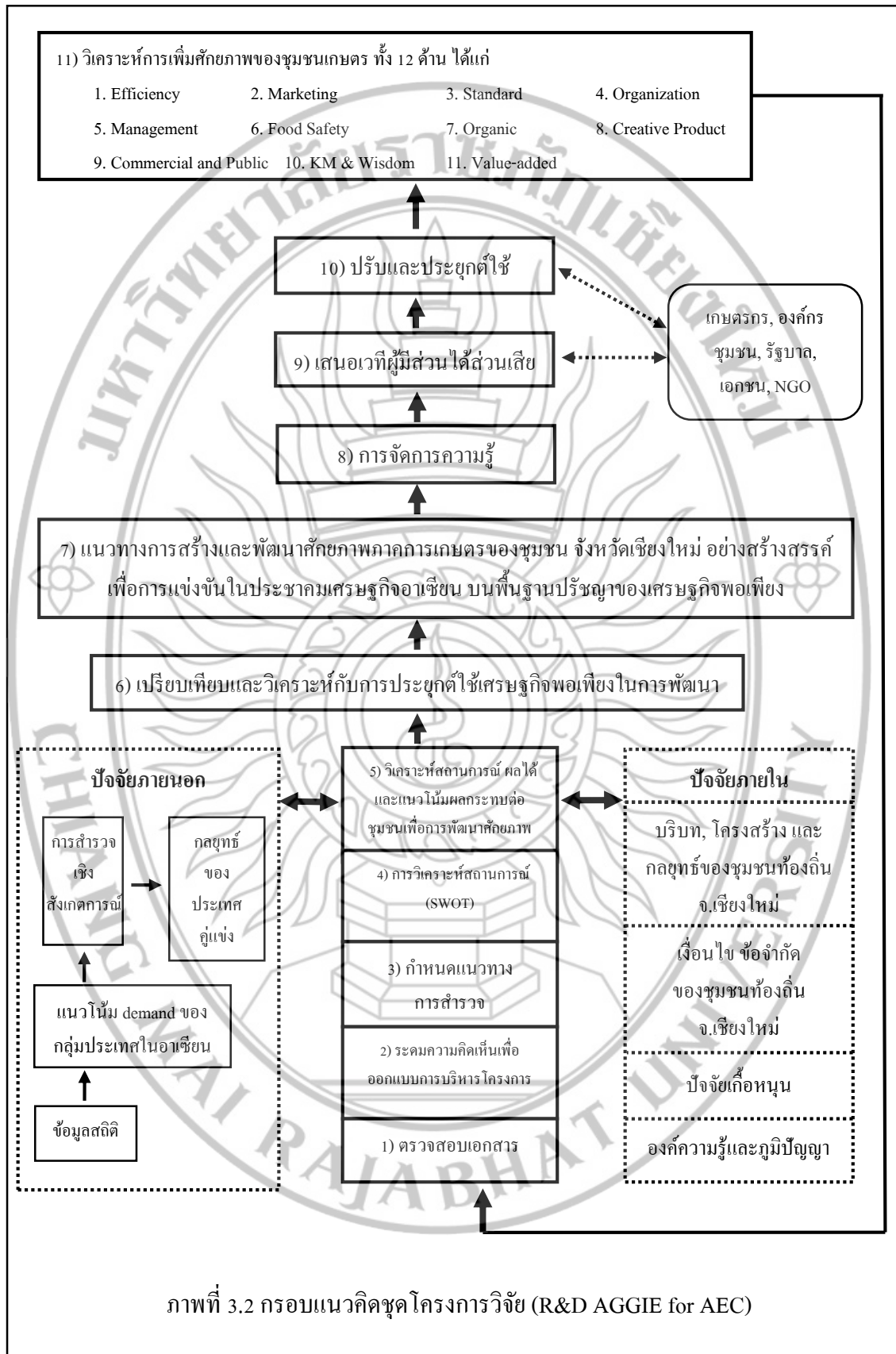
(3) อัตราส่วนการเติบโตของความต้องการในชุมชน/ประเทศ (Rate of growth of home demand)

(4) ความรู้ความต้องการของผู้บริโภคภายในชุมชน/ประเทศ (Early home demand)

(5) การอิ่มตัวเร็วของสินค้า (Early Saturation)

2.3) ความเป็นสากลของความต้องการในประเทศ (Internationalization of domestic demand)

- (1) การเดินทางและเคลื่อนย้ายของผู้ซื้อ (Mobile or multinational local buyer)
- (2) อิทธิพล/ปัจจัยที่มีต่อความต้องการในประเทศ (Influence on foreign needs)
- 2.4) ปัจจัยความต้องการที่เกื้อหนุนกัน (Interplay of demand conditions)
- 3) อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน (Related and supporting industries)
 - 3.1) ความได้เปรียบในอุตสาหกรรมผู้ผลิต (Competitive advantage in supplies industries)
 - 3.2) ความได้เปรียบในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง (Competitive advantage in related industries)
- 4) กลยุทธ์ขององค์กร โครงสร้าง และการแข่งขัน (Firm Strategy, Structure and Rivalry)
 - 4.1) เป้าหมาย (Goal) ได้แก่
 - (1) เป้าหมายองค์กร
 - (2) เป้าหมายบุคลากร
 - 4.2) การแข่งขันภายในประเทศ (Domestic rivalry)
- 5) รัฐบาล (Government)
- 6) เหตุสุดวิสัย หรือ โอกาส (Chance)

จากภาพที่ 3.2 แสดงกรอบแนวคิดชุดโครงการ “การวิจัยและพัฒนาศักยภาพภาคการเกษตรของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ อย่างสร้างสรรค์เพื่อการแข่งขันในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (R&D AGGIE for AEC)” โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน ได้แก่ บริบท โครงสร้าง กลยุทธ์ เงื่อนไข ข้อจำกัด ปัจจัยเกื้อหนุน องค์ความรู้และภูมิปัญญา เพื่อให้ทราบถึงต้นทุนและศักยภาพของของชุมชนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ จากนั้นจึงได้วิเคราะห์ปัจจัยภายนอก อันได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติ แนวโน้ม demand ของกลุ่มประเทศในอาเซียน การสำรวจเชิงสังเกตรณณ์ และกลยุทธ์ของประเทศคู่แข่ง ซึ่งข้อมูลปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกได้นำไปสู่การวางแผนกำหนดกระบวนการดำเนินงานของโครงการ 11 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ตรวจสอบเอกสาร
- 2) ระดมความคิดเห็นเพื่อออกแบบการบริหารโครงการ
- 3) กำหนดแนวทางการสำรวจ
- 4) การวิเคราะห์สถานการณ์ (SWOT)
- 5) วิเคราะห์สถานการณ์ ผลได้ และแนวโน้มผลกระทบต่อชุมชนเพื่อการพัฒนา
ศักยภาพ
- 6) เปรียบเทียบและวิเคราะห์กับการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนา
- 7) แนวทางการสร้างและพัฒนาศักยภาพภาคการเกษตรของชุมชน จังหวัด
เชียงใหม่ อย่างสร้างสรรค์ เพื่อการแข่งขันในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน บนพื้นฐานปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง
- 8) การจัดการความรู้
- 9) เสนอเวทีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ เกษตรกร องค์กรชุมชน รัฐบาล เอกชน
และ NGO
- 10) ปรับและประยุกต์ใช้กับเกษตรกร องค์กรชุมชน รัฐบาล เอกชน และ NGO
- 11) วิเคราะห์การเพิ่มศักยภาพของชุมชนเกษตร ทั้ง 11 ด้าน ได้แก่
 - (1) การวิจัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรของชุมชนจังหวัด
เชียงใหม่ให้มีศักยภาพการแข่งขันในอาเซียน
 - (2) การวิจัยเพื่อพัฒนาการตลาดสินค้าเกษตรของชุมชนจังหวัดเชียงใหม่
ให้มีศักยภาพการแข่งขันในอาเซียน
 - (3) การวิจัยเพื่อการตรวจสอบและพัฒนามาตรฐานสินค้าเกษตรให้มี
ศักยภาพการแข่งขันในอาเซียน

(4) การส่งเสริมภาคการเกษตรขององค์กรภาครัฐในชุมชนจังหวัด
เชียงใหม่ในประชาคมอาเซียน

(5) การพัฒนากลุ่มธุรกิจเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ ด้วยปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงสู่การแข่งขันในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

(6) การวิจัยเพื่อพัฒนาและต่อยอดสินค้าเกษตรในชุมชนสู่ระบบอาหาร
ปลอดภัยภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

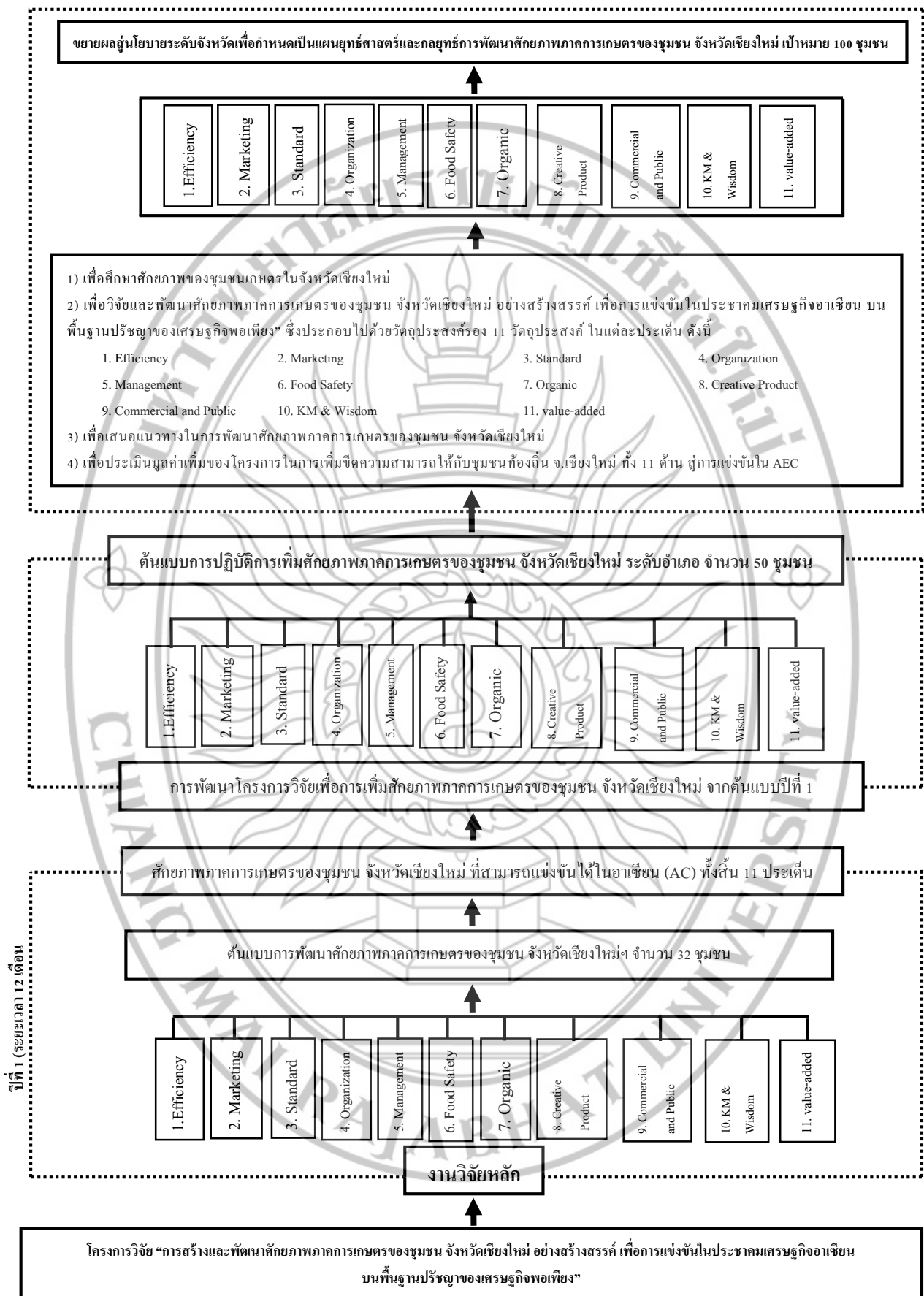
(7) การส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ในชุมชนจังหวัดเชียงใหม่
ให้มีศักยภาพการแข่งขันในอาเซียน

(8) การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจการเกษตรของชุมชนจังหวัด
เชียงใหม่อย่างสร้างสรรค์สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

(9) การวิจัยเพื่อต่อยอดภาคการเกษตรของชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ให้เกิด
ประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

(10) การจัดการความรู้ภาคเกษตรของชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ จาก
ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ประชาคมอาเซียน

(11) การวิเคราะห์มูลค่าเพิ่มของการวิจัยและพัฒนาศักยภาพภาค
การเกษตรของชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ในกรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ภาพที่ 3.3 แผนงานชุดโครงการวิจัย (R&D AGGIE for AEC)

จากภาพที่ 3.3 แสดงแผนงานชุดโครงการ “การวิจัยและพัฒนาศักยภาพภาคการเกษตรของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ อย่างสร้างสรรค์เพื่อการแข่งขันในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (R&D AGGIE for AEC)” มีแผนการดำเนินงานโครงการจำนวน 3 ปี (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560-2562) โดยโครงการปีที่ 1 (พ.ศ. 2560) ใช้ระยะเวลา 12 เดือน ในการศึกษาศักยภาพของชุมชนเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 11 ประเด็น ได้แก่

- (1) การวิจัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรของชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ให้มีศักยภาพการแข่งขันในอาเซียน
- (2) การวิจัยเพื่อพัฒนาการตลาดสินค้าเกษตรของชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ให้มีศักยภาพการแข่งขันในอาเซียน
- (3) การวิจัยเพื่อการตรวจสอบและพัฒนามาตรฐานสินค้าเกษตรให้มีศักยภาพการแข่งขันในอาเซียน
- (4) การส่งเสริมภาคการเกษตรขององค์กรภาครัฐในชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ในประชาคมอาเซียน
- (5) การพัฒนากลุ่มธุรกิจเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ ด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การแข่งขันในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- (6) การวิจัยเพื่อพัฒนาและต่อยอดสินค้าเกษตรในชุมชนสู่ระบบอาหารปลอดภัยภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- (7) การส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ในชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ให้มีศักยภาพการแข่งขันในอาเซียน
- (8) การวิจัยเพื่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจการเกษตรของชุมชนจังหวัดเชียงใหม่อย่างสร้างสรรค์สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- (9) การวิจัยเพื่อต่อยอดภาคการเกษตรของชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์และสาธารณะ ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- (10) การจัดการความรู้ภาคเกษตรของชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ จากภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่ประชาคมอาเซียน
- (11) การวิเคราะห์มูลค่าเพิ่มของการวิจัยและพัฒนาศักยภาพภาคการเกษตรของชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ในกรอบประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

พร้อมกับพัฒนาศักยภาพภาคการเกษตรของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ให้สามารถแข่งขันได้ในอาเซียน (AC) จนได้ค้นหาด้านแบบการพัฒนาศักยภาพภาคการเกษตรของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 32 ชุมชน เพื่อขยายผลไปสู่โครงการปีที่ 2 (พ.ศ. 2561) ใช้ระยะเวลา 12 เดือน ให้

ได้ต้นแบบการพัฒนาศักยภาพภาคการเกษตรของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 50 ชุมชน และเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของการพัฒนาและประสิทธิภาพสูงสุดจึงต่อยอดไปสู่โครงการปีที่ 3 (พ.ศ. 2562) ใช้ระยะเวลา 12 เดือน โดยการขยายผลอีกจำนวน 100 ชุมชน เพื่อศึกษาศักยภาพของชุมชนเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ และทำการวิจัยและพัฒนาศักยภาพภาคการเกษตรของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ อย่างสร้างสรรค์ เพื่อการแข่งขันในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 11 ประเด็น ดังกล่าว จากนั้นจึงสามารถเสนอแนวทางในการพัฒนาศักยภาพภาคการเกษตรของชุมชน ในภาพรวมของจังหวัดเชียงใหม่ พร้อมกับประเมินมูลค่าเพิ่มของโครงการในการเพิ่มขีดความสามารถให้กับชุมชนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 11 ประเด็น ผู้การแข่งขันใน AEC อันจะนำไปสู่การขยายผลสู่นโยบายระดับจังหวัดเพื่อกำหนดเป็นแผนยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพภาคการเกษตรของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ เป้าหมาย 100 ชุมชน ต่อไป

3.4 การวิเคราะห์และประเมินผล

(1) ใช้การวิเคราะห์และประเมินผลเชิงระบบ System analysis ประกอบด้วย

Input ปัจจัยนำเข้าได้แก่ กลุ่มเป้าหมายของโครงการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโครงการ ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชน รวมถึงนักวิจัยที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด

Process ได้แก่ กระบวนการต่าง ๆ ในแต่ละกิจกรรม

Output ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ด้านการพัฒนาการตลาดสินค้าเกษตรของชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ให้มีศักยภาพการแข่งขันในอาเซียน ตามตัวชี้วัดของแบบจำลอง Diamond Model ของ Michael E. Porter (1990)

(2) ขั้นตอนการประเมินผล

ในการประเมินผลครั้งนี้จะแบ่งการประเมินผลเป็นสองรูปแบบ คือ การประเมินผลในเชิงปริมาณ และการประเมินผลเชิงคุณภาพ

(2.1) การประเมินผลเชิงปริมาณ จะแบ่งออกเป็นสองส่วน

1) การหาข้อมูลสถิติจากค่าเฉลี่ยการเปลี่ยนแปลงที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในลักษณะของสถิติเชิงพรรณนา

2) การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาของโครงการประกอบด้วยมิติต่าง ๆ

6 มิติ ได้แก่

2.1) ปัจจัยในการดำเนินงาน (Factor condition)

ปัจจัยในการดำเนินงาน หมายถึงสิ่งที่มีความจำเป็นที่จะต้องใส่เข้าไป เพื่อให้สามารถแข่งขันกับผู้อื่นได้ จำนวน 5 ด้าน

(1) ทรัพยากรมนุษย์ (Human resources) ประกอบไปด้วย

(1.1) แรงงาน

(1.2) ทักษะ ความชำนาญต่าง ๆ ของทรัพยากรมนุษย์

(1.3) ต้นทุนแรงงาน

(1.4) รวมถึงต้นทุนในด้านการจัดการ

(2) ทรัพยากรทางกายภาพของชุมชน (Physical resources) ประกอบไปด้วย

(2.1) คุณภาพของที่ดิน

(2.2) แหล่งน้ำ

(2.3) สภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ และที่ตั้งของประเทศ

(3) ทรัพยากรด้านความรู้ (Knowledge resources)

(4) แหล่งเงินทุนต่าง ๆ (Capital resources)

(5) โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure resources)

(5.1) ระบบขนส่ง

(5.2) ระบบสื่อสาร

(5.3) ระบบสาธารณสุข

(5.4) คุณภาพชีวิตประชาชน

(5.5) สถานที่ทำงานและที่อยู่อาศัย

2.2) เงื่อนไขด้านความต้องการของตลาด (Demand condition)

(1) ลักษณะความต้องการของผู้ซื้อในชุมชน/ประเทศ (Home demand composition) ประกอบไปด้วย

(1.1) โครงสร้างของสัดส่วนความต้องการสินค้า (Segment structure of demand)

(1.2) ความต้องการของผู้ซื้อ มาตรฐาน และคุณภาพของสินค้า (Sophisticated and demand buyers)

(1.3) การคาดการณ์ล่วงหน้าของผู้ซื้อ (Anticipatory buyer needs)

(2) ขนาดความต้องการและรูปแบบของการเติบโต (Demand size and pattern of growth) ประกอบไปด้วย

(2.1) ความต้องการในชุมชน/ประเทศ (Size of home demand)

(2.2) จำนวนของผู้บริโภค/ลูกค้า ที่มีความเป็นตัวของตัวเอง
(Number of independent buyers)

(2.3) อัตราส่วนการเติบโตของความต้องการในชุมชน/ประเทศ
(Rate of growth of home demand)

(2.4) ความรู้ความต้องการของผู้บริโภคภายในชุมชน/ประเทศ
(Early home demand)

(2.5) การอิ่มตัวเร็วของสินค้า (Early Saturation)

(3) ความเป็นสากลของความต้องการในประเทศ (Internationalization of domestic demand) ประกอบไปด้วย

(3.1) การเดินทางและเคลื่อนย้ายของผู้ซื้อ (Mobile or multinational local buyer)

(3.2) อิทธิพล/ปัจจัยที่มีต่อความต้องการในประเทศ (Influence on foreign needs)

(4) ปัจจัยความต้องการที่เกี่ยวพันกัน (Interplay of demand conditions)

2.3) อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน (Related and supporting industries)

(1) ความได้เปรียบในอุตสาหกรรมผู้ผลิต (Competitive advantage in supplies industries)

(2) ความได้เปรียบในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง (Competitive advantage in related industries)

2.4) กลยุทธ์ขององค์กร โครงสร้าง และการแข่งขัน (Firm Strategy, Structure and Rivalry)

(1) เป้าหมาย (Goal) ได้แก่

(1.1) เป้าหมายขององค์กร

(1.2) เป้าหมายบุคลากร

(2) การแข่งขันภายในประเทศ (Domestic rivalry)

2.5) รัฐบาล (Government)

2.6) เหตุสุฉวิสัย หรือโอกาส (Chance)

(2.2) การประเมินผลเชิงคุณภาพ ผลจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ที่เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพมาประมวล เพื่อยืนยันหรือเสริมข้อมูลเชิงปริมาณให้มีความสมบูรณ์เพิ่มขึ้น

